

ג. כשנכנסו ישראל לארץ החלו למנות יובלות לאחר י"ד שנה של כיבוש וחלוקה.
במשך גלות בבל פסק מנין שמיטין ויובלות, עד שעלו. בתחילה הניחו בגמרא שהמנין החל משנה שהחל
בנין הבית, ורב אשי אמר שלא מנו אלא לאחר שעלה עזרא וגלותו עמו בשנה הששית לתחילת הבנין,
והחלו למנות בשנת שבע לבנין.
יש סוברים שבזמן בית שני לא מנו יובלות. ומה שאמרו בסוגיא שמנו – דוקא למ"ד קדושה
ראשונה לא קידשה לעתיד לבוא, ועזרא עלה וקידש. אבל למ"ד קידשה לעתיד לבוא, אין
הכרח לדרוש שמנו יובלות (ע' תשובת הרמב"ם שפט בדעת הגאונים. וע"ע חזו"א שביעית ג,ו).

דף יג

יח. א. מהו מנינם של כלי השיר ומנין הלויים העומדים על הדוכן במקדש?

ב. לוי קטן – מהו בעבודת הלויים במקדש?

א. אין פוחתים משתי חצוצרות (י"א שהלויים חצצרו בהם. וי"א הכהנים), מתשעה כנורות (לא פורש הטעם.
רש"י), ומוסיפים עד עולם – ופרשו בגמרא מנין החצוצרות עד 120, ככתוב בדברי הימים ועממהם כהנים
למאה ועשרים מחיצצרים בחצוצרות.

לפי פירוש אחד בתוס', אפשר להוסיף יותר אלא שמאה ועשרים להידור מצוה, ואין צריך
לחפש יותר. ועוד פרשו שיותר ממספר זה אין להוסיף משום ערבוב הקול. וכן נקט הרמב"ם.
ורק בכינורות מוסיפים לעולם.

הצלצל – אחד ולא יותר (שקולו חזק, ואילו היו שם כמה, לא היו נשמעים יתר הכלים ולא שירת הפה.
החינוך). כלומר, שתי מצלתיים המכים זה בזה (ואסף במצלתיים משמיע).

נבלים – אין פוחתים משנים ולא מוסיפים על ששה. חלילים – אין פוחתים משנים ולא מוסיפים על 12
(כדתנן לעיל י').

אין פוחתים מי"ב לויים העומדים על הדוכן, כנגד תשעה כנורות ושני נבלים וצלצל אחד, שנאמר הוא
ואחיו ובניו שנים עשר. ומוסיפים עד עולם.

נראה שמנין י"ב אינו מעכב, ואם אין שם י"ב – מצות שירה בפחות (מנחת חינוך שצד, י').

ב. אין הקטן נכנס לעזרה לעבודה כגון לכבד את העזרה, להגיף דלתות (רש"י) אלא בשעה שהלויים אומרים
שיר, אז נכנסים לויים קטנים לשורר עממהם בפה ולא בכלי, כדי לתבל הנעימה. רבי אליעזר בן יעקב
אומר: אין עולים למנין הלויים ולא עולים לדוכן אלא בארץ היו עומדים וראשיהם בין רגלי הלויים וצערי
(וי"א: סועדי) הלויים היו נקראים (ויעמד ישוע בניו ואחיו קדמיאל ובניו בני יהודה כאחד, לנצח על עשה
המלאכה בבית האלקים...).

א. במנחת חינוך (שפח, ב) צידד לומר שמא דוקא בעבודות שבעזרה אין הקטן נכנס, אבל בשמירת
המקדש שהיא מחוץ לעזרה – אף קטן כשר. 'וצריך עיון'.

ב. משעה שהגדיל כשר הלוי כל חייו, ואין נפסל [מלבד לענין משא בכתף. ערמב"ן בהשגות לשהמ"צ
שרש ג] אלא בקול – בשילה ובבית עולמים (עפ"י חולין כד). וכשנפסל בקול, כשר להיות
משוער (רמב"ם כלי המקדש ג, ח).

ג. הרמב"ם פירש בענין אחר 'אין הקטן נכנס לעזרה', ולא כתב דין קטני לויים – ע' כסף משנה ה, טו; וזב תודה).

דיני ביקור במום ארבעה ימים, ומנין הטלאים שבלשכת הטלאים – במנחות מט.

פרק שלישי; דף יד

יט. מה דין הפעולות דלהלן לענין פדיון וגאולה ולענין חזרה ביובל?

- א. מקדיש שדה אחוזה.
- ב. מקדיש אדמת אחוזה של טרשים.
- ג. מקדיש אילנות (הנטועים בשדה אחוזה).
- ד. ככל הנ"ל, במכירה.
- ה. כהנ"ל, בשדה מקנה.

א. המקדיש שדה אחוזה, בין שהיתה ריקה וראויה לזריעה בין שהיתה מלאה בגפנים בקנים או באילנות (שדה מכל מקום); כשבא לפדותה מן הגובר, הוא או אחר, נותן כפי הסך הקצוב בתורה – חמשים שקל כסף לכל בית זרע חומר שעורים. זהו כאשר פודה בשנה ראשונה ליובל. ואם פודה אחר כך – מגרע בפדיונו לפי השנים שעברו, סלע ופונדיון לשנה. כאשר המקדיש עצמו הוא הפודה – מוסיף חומש בפדיונו. לא גאלה הוא אלא אחר, כשהגיע היובל מתחלקת השדה לכהנים.

ב. אמר רב פפא: הקדיש טרשים – פודה בשוויים (בית זרע אמרה תורה, ואלו אינם בני זריעה). לא גאלם, ומכרם הגובר לאיש אחר – יוצאים ביובל לכהנים (והיה השדה בצאתו ביובל... – שדה כל דהו).

ג. הקדיש שלשה אילנות או יותר, באופן שראויים למטע, לא מפורזים מדי ולא מרווחים (עשרה נטיעות לבית סאה. עת' – הקדיש עמהם את הקרקע ואת האילנות הקטנים הגדלים ביניהם. הלכך כשהוא פודה, לדעת האומר 'מקדיש בעין יפה מקדיש' פודה את האילנות בשוויים וחוזר ופודה קרקע בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף. וכן דעת רב הונא.

ולמאן דאמר 'מקדיש בעין רעה מקדיש' (כן אמרו בדעת רבי שמעון), פודה את הכל לפי הסך הקצוב, שהאילנות נפדים אגב הקרקע. ואולם הקדיש תחילה את האילנות לבדם (שאינם נטועים כסדרם הראוי, או שהקדישם אחד אחד (עפ"י רש"י ורשב"ם) וי"א אף כשהקדיש שלש אילנות כסדרם) ואחר כך הקדיש את הקרקע – פודה האילנות בשוויים וחוזר ופודה את הקרקע כדינה, שאין הולכים אחר שעת הפדיון אלא אחר שעת ההקדש, והלא הקדיש הקרקע והאילנות בנפרד.

א. הרמב"ם (ערכין ד, טו) פסק כדעה ראשונה, ואף כשהקדיש את השדה בסתם, הקדיש גם את האילנות שבה ומחשבים אותם בשווייהם ואת הקרקע בסכום הקצוב בתורה. והראב"ד השיגו. וע"ש בלח"מ וברדב"ז ובהלכה כ"ה ובאו"ש. [ובהלכות מכירה (כו, ו) פסק הרמב"ם כחכמים שהמקדיש את השדה הקדיש את כולה]].

ב. דין הקרקע ביובל – כאשר שדה אחוזה.

הקדיש אילנות ללא קרקע כלל, אף לא הקרקע שתחת האילן – פודה בשוויים (בית זרע אמרה תורה, ולא אילנות). לא גאלם – אין יוצאים לכהנים ביובל (והיה השדה – ולא אילנות).